

ПОСЕБНЕ УЗАНСЕ У ПОСЛОВАЊУ ШПЕДИТЕРСКИХ ДРУШТАВА
У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

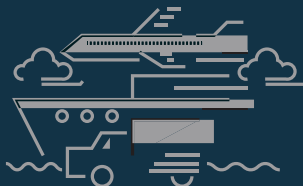
SPECIAL TRADE CUSTOMS
FOR THE OPERATIONS OF FREIGHT FORWARDING COMPANIES
IN THE REPUBLIC OF SERBIA

На основу члана 42. став 1. тачка 2. подтачка 10) Статута Привредне коморе Србије (“Службени гласник РС” број 39/2016), Скупштина Привредне коморе Србије, на седници одржаној 14. децембра 2018. године, доноси Посебне узансе у пословању шпедитерских друштава у Републици Србији

ПОСЕБНЕ УЗАНСЕ У ПОСЛОВАЊУ ШПЕДИТЕРСКИХ ДРУШТАВА
У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

SPECIAL TRADE CUSTOMS
FOR THE OPERATIONS OF FREIGHT FORWARDING COMPANIES
IN THE REPUBLIC OF SERBIA

("Sl. glasnik RS", br. 99/2018)

Pursuant to Article 42 paragraph 1, item 2, subclause 10) of the Statute of the Chamber of Commerce and Industry of Serbia (Official Gazette of RS No. 39/2016), the Assembly of the Chamber of Commerce and Industry of Serbia, at its session held on 14th December 2018, passes these Special trade customs for the operations of freight forwarding companies in the Republic of Serbia

ВАЖЕЊЕ ПОСЕБНИХ УЗАНСИ

VALIDITY OF SPECIAL TRADE CUSTOMS

Члан 1.

Посебне узансе у пословању шпедитерских друштава у Републици Србији (у даљем тексту: Посебне узансе) примењују се на све послове организације отпреме и/или допреме робе коришћењем свих транспортних путева и видова транспорта и остале послове који су у вези са тим, а које у границама својих овлашћења по уговору, договору, налогу или у циљу заштите интереса пословног партнера обавља привредни субјекат који има регистровану пословну делатност на територији Републике Србије (у даљем тексту: **Шпедитер**).

Сматраће се да су се уговорне стране споразумеле о примени Посебних узанси ако су уговориле њихову примену или уколико је **Шпедитер** указао свом **Налогодавцу** и свим другим учесницима током реализације конкретног посла да послује у складу са њима, а **Налогодавац** или друга лица су се пре почетка реализације конкретног посла изричито сагласили са њиховом применом.

Уколико не постоји уговор у писаној форми, а странке су уговориле примену Посебних узанси или се на други начин сагласиле са њиховом применом, одговорност шпедитера може да буде само у границама утврђеним Посебним узансама.

Члан 2.

Шпедитер приликом реализације послова везаних за организацију транспорта робе може закључити уговоре или споразуме:

1. у своје име, али за рачун **Налогодавца**
2. у име и за рачун **Налогодавца**
3. у своје име и за свој рачун

Налогодавац се обавезује да за обављени посао **Шпедитеру** исплати накнаду утврђену у складу са чланом 39. став 2. ових Посебних узанси.

Article 1

These Special Trade Customs for the Operations of Freight Forwarding Companies in the Republic of Serbia (hereinafter referred to as “Special Trade Customs”) shall apply to all outbound and/or inbound shipping of goods using any transport route and mode of transport, as well as any other related operations, which are carried out by an economic operator established in the territory of the Republic of Serbia (hereinafter referred to as the “**Freight Forwarder**”) within the scope of its powers under a contract, agreement or order or to protect the interests of its business partner.

It shall be deemed that the parties have reached an agreement concerning the application of these Special Trade Customs if their application is provided for in their contract or if the **Freight Forwarder** has indicated to its **Principal** and to all other parties involved in the specific business operation that it operates in accordance with to these Special Trade Customs, and the **Principal** or other parties have explicitly agreed to their application before the specific business operation is executed.

If there is no agreement in writing and the parties agreed to apply the Special Trade Customs or otherwise accepted their application, the Freight Forwarder shall be liable only to the extent set forth in the Special Trade Customs.

Article 2

When performing operations relating to the organization of goods transport, the **Freight Forwarder** may enter into contracts or agreements:

1. On its behalf but not for the account of **the Principal**
2. On behalf and for the account of **the Principal**
3. On its behalf and for its own account

The Principal undertakes to pay to the **Freight Forwarder** consideration determined in accordance with Article 39 paragraph 2 of these Special Trade Customs for the completed work.

ДЕФИНИЦИЈЕ ПОЈМОВА

DEFINITIONS

Члан 3.

„Шпедитерске услуге“ подразумевају се све услуге које се односе на организацију отпреме и/или допреме робе коришћењем свих врста транспортних путева и видова транспорта, као и остале послове који су у вези са тим, а то су услуге које се тичу:

- транспорта,
- консолидације/деконсолидације,
- складиштења,
- манипулације робом,
- додатних услуга (комисионирање, узорковање, паковање, мерење, етикетирање и сл.),
- дистрибуција робе,
- царинског заступања,
- консултантских услуга,
- осигурања робе у транспорту,
- плаћања царинских и других дажбина или обезбеђивање докумената везаних за транспорт робе.

„Шпедитерско друштво“ је привредни субјект који има регистровану пословну делатност на територији Републике Србије и обавља послове организације отпреме и/или допреме робе коришћењем свих транспортних путева и видова транспорта и остале послове који су у вези са тим.

„Шпедитер“ је правно лице које **Налогодавцу** пружа логистичке услуге у области транспорта, складиштења и дистрибуције робе, као и царинског заступања, односно посредовања у име Налогодавца пред надлежним државним органима.

„Возар“ је предузетник или правно лице која обавља превоз робе својим транспортним средствима (извршни возар) и свака особа која преузима обавезе и одговорности возара као резултат договореног, писаног или прећутног преузимања такве обавезе (уговорни возар).

Article 3

“Forwarding services” shall include all services relating to the organization of dispatch and/or delivery of goods using all types of transport routes and modes of transport, as well as any other related operations, specifically services relating to:

- Transport,
- Consolidation/deconsolidation,
- Storage,
- Goods manipulation,
- Additional Services (order picking, sampling, packaging, measuring, labelling etc.),
- Distribution of goods,
- Customs agency,
- Consultancy services,
- Insurance of goods in transport,
- Payment of customs clearance and other fees or provision of documents relating to transport of goods.

“Forwarding Company” means an economic operator with a registered business activity in the territory of the Republic of Serbia that organizes inbound and/or outbound shipping of goods using all transport routes and modes of transport, as well as any other related operations.

“Freight Forwarder” means a legal entity providing logistics services to **the Principal** in the fields of transport, storage and distribution of goods, as well as customs agency and intermediation on behalf of the Principal with the competent state authorities.

“Carrier” means a sole trader or legal entity transporting goods using own means of transport (executive carrier) or any person assuming the obligations and responsibilities of a carrier as a result of agreed, written or tacit assumption of such obligation (contractual carrier).

“Налогодавац” је физичко или правно лице која има права или обавезе по уговору или договору о пружању шпедитерских услуга закљученим са Шпедитером или које су резултат деловања **Шпедитера** у вези са таквим услугама.

“Роба” је свако добро које укључује и живе животиње као и контејнере, палете или сличан прибор, транспортни суд или паковање, које не обезбеђује **Шпедитер**.

“СПВ” значи Специјално право вучења како је дефинисао Међународни монетарни фонд.

“Важећи закон” је сваки домицилни закон чије се одредбе не могу изузети из уговора.

“Писана комуникација” укључује писмени допис, и-мејл, телеграм, телефакс или било које друго средство електронске комуникације, а које имају идентитет пошиљаоца.

“Вредносне пошилике” подразумевају злато, сребро, ковани или папирни новац, хартије од вредности, драго камење, накит, антиквитете, слике, уметничка дела и слична роба велике вредности.

“Опасна роба” означава робу која је званично класификована као опасна, као и робу која може постати опасна према важећим УН конвенцијама и класификацији.

“Principal” means a natural person or legal entity with rights or obligations under a freight forwarding contract or agreement entered into a **Freight Forwarder** or arising from the operations of a **Freight Forward** in connection with such services.

“Goods” means any asset, including live animals, as well as containers, pallets or similar accessories, transport vessels or packaging, not provided by the **Freight Forwarder**.

“SDR” means special drawing right, as defined by the International Monetary Fund.

“Applicable law” means any domicile law the provisions of which cannot be excluded from a contract.

“Written communication” shall include letters, e-mail, telegrams, telefax or any other form of electronic communication with indicated identity of the sender.

“Insured parcels” include gold, silver, coins or bills, securities, gemstones, jewellery, antiquities, paintings, artworks and other similar goods of high value.

“Hazardous goods” means goods official classified as hazardous, as well as goods which may become hazardous under applicable UN conventions on classification.

ПОНУДА

Quotation

QUOTATION

Члан 4.

Понуда **Шпедитера** обухвата само оне послове који су у њој изричито наведени. Понуда важи само до рока одређеног за њено прихватање.

Члан 5.

Понуда у облику једне укупне своте (комплетан форфетни став) за све фазе транспортног процеса робе и услуге заступања, која поред осталог, садржи возарину, трошкове царинског заступања, складишнину и друге сличне издатке, важи према околностима који су постојали у тренутку формирања понуде.

Трошкове који нису обухваћени форфетним ставовима **Налогодавац** ће посебно надокнадити **Шпедитеру**.

Налогодавац не може преносити прихваћене форфетне ставове на трећа лица без писаног пристанка **Шпедитера**.

Article 4

The **Freight Forwarder's** quotation shall be limited only to tasks expressly specified therein. Quotations shall be valid only until expiry of the deadline set for their acceptance.

Article 5

A quotation for a lump-sum amount (fr. forfait) for all stages of the goods transport and agency services, which includes also freight rate, customs agency expenses, warehousing fee and other similar expenses, is valid under the circumstances existing at the time when the quotation is made.

Any expenses not included in the forfait rate shall be payable by the **Principal** to the **Freight Forwarder** separately.

The Principal cannot assign accepted forfeit rates to third parties without the **Freight Forwarder's** approval in writing.

НАЧИН ТРАНСПОРТА И ПРЕВОЗНИ ПУТ

MODE OF TRANSPORT AND TRANSPORT ROUTE

Члан 6.

Шпедитер ће обављати, односно реализовати своје услуге према писаним инструкцијама **Налогодавца**, осим ако није другачије договорено.

Уколико инструкције садрже нетачне податке, ако су непотпуне или нису у складу са уговором, **Шпедитер** може поступати у складу са добрим пословним обичајима и добром праксом на ризик и трошак **Налогодавца**.

Шпедитер може, без обавештавања **Налогодавца**, уговорити превоз робе на палуби или испод палубе брода и изабрати или заменити превозно средство, релацију и поступак приликом манипулације, смештаја, складиштења и превоза робе, осим ако није другачије договорено.

Article 6

The **Freight Forwarder** shall provide and perform its services as per written instructions issued by the Principal, unless agreed otherwise.

If the instructions contain inaccurate information, if they are incomplete or if they are not in accordance with the contract, the **Freight Forwarder** may act in accordance with good business customs and good practice, at the risk and for the expense of **the Principal**.

The **Freight Forwarder** may, without notice to **the Principal**, contract the transport of goods on deck or below deck on a ship and choose or replace the vehicle, the route and the procedure of handling, arrangement, storage and transport of goods, unless agreed otherwise.

НАЛОГ – ДИСПОЗИЦИЈА

ORDER – DISPOSITION

Члан 7.

Отпрему робе, као и послове у вези са отпремом робе **Шпедитер** врши на основу налога (диспозиције) **Налогодавца**.

Налог (диспозиција) треба да садржи све потребне податке о роби и њеним особинама, као и тачна упутства у погледу њене отпреме и извршења послова у вези са отпремом, као и друге податке који су потребни за правилно и благовремено извршавање датог налога.

Члан 8.

Налогодавац је дужан да обавести **Шпедитера** о особинама робе услед којих може бити угрожена сигурност, односно безбедност лица или добара која долазе у додир са том робом или нанета штета лицима и добрима која долазе у додир са том робом.

Када се у пошиљци налазе драгоцености, хартије од вредности или друге скупocene ствари, **Налогодавац** је дужан да о томе обавести **Шпедитера** писаним путем и саопшти му њихову вредност пре предаје робе ради отпреме.

Процену и одлуку о томе да ли је пошиљка и колико скупocена односно драгоценa, у смислу одредбе претходног става овог члана и потребе обавештавања **Шпедитера** ради посебног опреза при манипулацији, додатном осигурању или обезбеђењу, доноси **Налогодавац** и за донету одлуку је једини одговоран.

Члан 9.

Шпедитер је по правилу дужан да се придржава инструкција из налога (диспозиције) **Налогодавца**, под условима који су наведени у Посебним узансама, прописима и/или у складу са околностима случаја.

Article 7

The dispatch of goods, including all operations relating thereto, shall be performed by the **Freight Forwarder** on the basis of the **Principal's** order (disposition).

The order (disposition) shall contain all necessary information about the goods and their properties, the exact instructions about their dispatch and all operations related to the dispatch, as well as any other information as may be required for the proper and timely fulfilment of the order.

Article 8

The Principal shall inform the **Freight Forwarder** of the properties of goods which might threaten the safety and security of persons or property which come into contact with the goods or might cause damage to persons or property which come into contact with it.

When a consignment contains valuable items, securities or other articles of value, the **Principal** shall inform the **Freight Forwarder** of that in writing and indicate their value before handing over the goods for dispatch.

The **Principal** shall decide whether the consignment is valuable within the meaning of the foregoing paragraph of this Article and shall determine its value, and shall also decide about the need to inform the **Freight Forwarder** of any special precautions to be undertaken for safe handling, or provision of extra security or safety for the consignment, or similar measure, and shall be solely responsible for this decision.

Article 9

The Freight Forwarder shall as a rule strictly follow the **Principal's** order (disposition), subject to the requirements specified in the Special Trade Customs and regulations and/or in accordance with circumstances of the case.

Налогодавац је у обавези да о намери да пренесе своја права из уговора са Шпедитером на трећа лица писаним путем обавести **Шпедитера** пре њиховог фактичког преноса.

Уколико **Налогодавац** изврши пренос права на треће лице без претходног обавештавања, **Шпедитер** је одговоран према лицу на кога су пренета права, у границама својих обавеза према своме **Налогодавцу** и то од момента пријема обавештења о извршеном преносу права.

Члан 10.

Када је **Шпедитеру** дат налог (диспозиција) од стране **Налогодавца**, сматра се да му је дато и овлашћење за плаћање возарина, накнада, дажбина и других трошкова.

Налогодавац ће **Шпедитеру** благовремено ставити на располагање потребна средства за плаћање трошкова из става 1. овог члана.

У противном евентуалне повећане трошкове и последице пропуштања чињења сносиће искључиво **Налогодавац**.

Уколико **Налогодавац** упути **Шпедитера** или се тако уговором предвиди, да се за средства из става 2. овог члана обрати пословном партнеру **Налогодавца**, **Налогодавац** је дужан да претходно на то обавезе свог пословног партнера.

У случајевима из става 4. овог члана, **Шпедитер** врши наплату на трошак и ризик **Налогодавца**. На тај начин **Налогодавац** остаје у обавези плаћања према **Шпедитеру** уколико из разлога који су ван његовог домашаја не успе да наплати трошкове од пословног партнера **Налогодавца**.

The Principal shall inform the **Freight Forwarder** in writing of its intention to assign its rights under the contract with the **Freight Forwarder** to third parties, prior to the actual transfer.

If the **Principal** assigns its rights to a third party without prior notice, the **Freight Forwarder** shall be liable to the third party to whom the assignment of those rights was made, within the limits of its liabilities to the **Principal**, as of the date of receipt of a notice of assignment of rights.

Article 10

When the **Freight Forwarder** has been given an order (disposition) by the **Principal**, it shall also be deemed that it has also been given authorization to pay freight rates, fees, duties and other costs.

The Principal shall timely put at the **Freight Forwarder's** disposal the funds necessary for the payment of the expenses referred to in paragraph 1 of this Article.

Otherwise, any potential increase in these expenses and consequences of such omission shall be borne solely by **the Principal**.

If the **Principal** instructs the **Freight Forwarder** or stipulates in the contract that it is to demand the funds referred to in paragraph 2 of this Article from a business partner of **the Principal**, the **Principal** shall instruct its partner in advance to do so.

In cases referred to in paragraph 4 of this Article, the **Freight Forwarder** shall make the payment at the expense and risk of **the Principal**. In this way, the **Principal** shall remain liable for such payment to the **Freight Forwarder** if for any reason beyond its control the **Freight Forwarder** cannot collect the expenses from the **Principal's** business partner.

Члан 11.

Налог (диспозиција) по правилу се даје писаним путем.

Налог дат усмено, телефоном или на сличан начин треба бити потврђен писаним налогом, по могућности истог, али најкасније следећег радног дана до истека радног времена **Шпедитера**.

Ако је налог дат усмено, телефоном или на сличан начин (нпр. преко друштвених мрежа), а није накнадно потврђен писаним налогом у смислу претходног става, искључује се одговорност **Шпедитера** за настанак евентуалних штетних последица.

Кад је налог очито непотпун, нејасан или противуречан **Шпедитер** је дужан да благовремено затражи од **Налогодавца** потребна разјашњења.

Ако је **Шпедитер** према околностима случаја у немогућности да прибави потребно разјашњење, а случај не трпи одлагање, дужан је да поступи са пажњом доброг привредника, штитећи интересе **Налогодавца** с тим да га о свом поступању чим је могуће пре обавести.

Члан 12.

Налогодавац сноси све последице настале услед погрешне, непотпуне, нејасне, противуречне или прекасно дате диспозиције.

Члан 13.

Налогодавац благовремено предаје **Шпедитеру** сва документа потребна за извршење налога (диспозиције).

Сматраће се да **Налогодавац** није благовремено предао документа **Шпедитеру** и у оним случајевима кад његов пословни партнер није **Шпедитеру** благовремено доставио таква документа.

Article 11

An order (disposition) shall as a rule be given in writing.

An order given orally, by telephone or in a similar manner shall be confirmed by an order in writing, preferably on the same day, and no later than by the end of the next business day of the **Freight Forwarder**.

If an order given orally, by telephone or in a similar manner (e.g. through social networks) is not subsequently confirmed by an order in writing within the meaning of the foregoing paragraph, the **Freight Forwarder** shall not be responsible for any harmful consequences that may arise.

Where the order is clearly incomplete, unclear or contradictory, the **Freight Forwarder** shall timely request necessary explanations from the **Principal**.

If the circumstances of a case are such that the necessary explanations cannot be obtained by the **Freight Forwarder**, and the circumstances are such that no is acceptable, the **Freight Forwarder** shall act as a good businessman, protecting the interests of the **Principal**, and shall notify the **Principal** thereof as soon as possible.

Article 12

Any adverse consequences resulting from an incorrect, incomplete, unclear, contradictory and untimely order shall be borne by the **Principal**.

Article 13

The Principal shall ensure that all documents necessary for the fulfilment of the order (disposition) are timely submitted to the **Freight Forwarder**.

It shall be deemed that the **Principal** failed to timely submit documents to the **Freight Forwarder** even if the **Principal's** business partner fails to furnish such documents in a timely manner to the **Freight Forwarder**.

Шпедитер не одговара за неисправности документа.

Све последице проистекле из неисправности документа или њихове неблагоприятне предаје **Шпедитеру** сноси искључиво **Налогодавац**.

Шпедитер није дужан да преда, односно преузме робу уз давање гаранције.

Члан 14.

Шпедитер који извршава налог (диспозицију) у погледу наплате **Налогодавчевог** потраживања од примаоца робе не испитује основаност налога нити преузима јемство.

Ако прималац одбије да преузме робу **Шпедитер** је дужан да о томе обавести **Налогодавца** и истовремено предузме потребне мере за њено очување до добијања накнадног налога за даље поступање са робом.

Налогодавац је дужан да исплати **Шпедитеру** посебну накнаду за све услуге из претходних ставова овог члана, као и све трошкове у вези са наплатом потраживања.

Члан 15.

Уколико **Налогодавац** измени налог (диспозицију), чије је извршење већ започело, **Шпедитер** ће поступити по измењеном налогу (диспозицији) уколико је то могуће, при чему не сноси одговорност за последице изазване изменом налога (диспозиције).

Члан 16.

Кад **Налогодавац** повуче дату диспозицију, дужан је да исплати **Шпедитеру** накнаду за већ учињене услуге, као и накнаду за проузроковане трошкове укључујући и трошкове које је **Шпедитер** имао у припреми и предрадњама за извршење датог налога.

The Freight Forwarder shall not be liable for any deficiencies in the documents. Any adverse consequences resulting from incorrect documents or untimely submission thereof to the **Freight Forwarder** shall be borne exclusively by the **Principal**. **The Freight Forwarder** shall not be required to deliver the goods or to take them over by giving a guarantee.

Article 14

When executing an order (disposition) with regard to the collection of the **Principal's** claims from the consignee, the **Freight Forwarder** does not need to verify the justifiability of such claims nor assume any guarantee.

If the consignee refuses to accept the goods, the **Freight Forwarder** shall notify the **Principal** thereof and at the same time take all necessary measures to protect such goods until the receipt of a subsequent order for further handling of goods.

The Principal shall pay to the Freight Forwarder separate consideration for all services referred to previous paragraphs of this Article and shall compensate the **Freight Forwarder** for all costs arising from collecting claims.

Article 15

If an order (disposition), the performance of which has already started, is changed by the **Principal**, the **Freight Forwarder** shall, to the extent possible, act according to such changed order (disposition), without the responsibility for any adverse consequences caused by such change of the order (disposition).

Article 16

In the case that the **Principal** withdraws the given disposition, the **Principal** shall pay to the **Freight Forwarder** consideration for the services already provided and compensation for the costs incurred, including the costs incurred by the **Freight Forwarder** related to preparatory and preliminary actions before the performance of the order.

ПРИХВАТ И ПРЕДАЈА РОБЕ

RECEIPT AND HANDOVER OF GOODS

Члан 17.

Сматра се да је **Шпедитер** примио робу када је исту преузео ради извршења налога.

Сматра се да је предајом робе возару извршена предаја исте.

Шпедитер може извршити превоз у целости или делимично, уколико није другачије договорено.

Ако је **Шпедитер** извршио превоз има сва права и обавезе возара.

У случају из става 4. овог члана **Шпедитер** је дужан да обавештава **Налогодавца** о главним фазама транспорта његове пошиљке, уколико је то писани захтев **Налогодавца**.

Члан 18.

Ако је **Налогодавац** закључио уговор за превоз робе морем или реком (унутрашњим пловним путем), обавезан је да уговори и услове укрцаја и/или искрцаја уобичајене у уговореним лукама.

Налогодавац сноси трошкове настале због тога што лучки оператер или бродар није испуњавао услове искрцаја и/или укрцаја уобичајене у луци.

Налогодавац сноси трошкове који су настали услед закрчења луке, пристаништа, ранжирних и сабирних станица и других саобраћајних пунктова, недостатака складишног простора, недостатака превозних средстава, чекања брода у луци и других превозних средстава у пристаништима и железничким станицама, прековременог продуженог рада, чекања у празничне и остале нерадне дане и прекида рада услед невремена и/или осталих разлога више силе – Force Majeure.

Article 17

The **Freight Forwarder** shall be deemed to have received the goods when it has taken charge of the goods to execute the order.

The handover of goods to the carrier shall mean that the goods have been received. The Freight Forwarder may provide transport in whole or in part, unless stipulated otherwise.

If the **Freight Forwarder** has performed the transport, it shall assume all rights and obligations of a carrier.

In the case referred to in paragraph 4 of this Article, the **Freight Forwarder** shall inform **the Principal** of the main stages of transport of its consignment, if the **Principal** required so by a written request.

Article 18

If the **Principal** has entered into a contract for the transport of goods by sea or a river (inland waterways), the **Principal** shall also agree the customary conditions of loading and/or discharge in the agreed ports.

All costs resulting from the failure of a port operator or a shipper to fulfill the customary loading and/or discharge conditions in ports shall be borne by the Principal.

The Principal shall also bear the costs resulting from congestion in the port, the dock, sorting yards and classification yards and other traffic points, lack of storage space and means of transportation, waiting for ships in ports and for other means of transportation at quays or railway stations, overtime work, waiting time during holidays and nonworking days, as well as interruption of work due to bad weather and/or other events of force majeure.

Под вишом силом подразумевају се све будуће околности које могу настати, на које уговорне стране не могу утицати, а које чине испуњење уговорних обавеза трајно или привремено немогућим. Вишом силом се могу сматрати елементарне непогоде као што су земљотреси, поплаве, лавине, цунами, ветрови велике снаге и сл. Исто тако карактер више силе могу имати и друштвене појаве као што су ратови, промена друштвених система, забрана увоза, извоза или промета одређених добара, забрана кретања на појединим транспортним путевима насталих после почетка реализације посла, промена важећих прописа насталих после почетка реализације посла и сл.

Члан 19.

Ако у било ком тренутку на рад **Шпедитера** утичу или могу да утичу неке сметње или ризици било које врсте, укључујући и природу и својства робе, који не настају због кривице или пропуста **Шпедитера** и који се не могу избећи разумним поступањима, **Шпедитер** може да одустане од превоза робе према односном уговору и, где је разумно могуће, учинити робу или део робе доступном **Налогодавцу** на месту које **Шпедитер** сматра сигурним и погодним, као и где ће испорука моћи бити извршена, а одговорност **Шпедитера** у вези ове робе престати.

У сваком том случају, **Шпедитер** има право на накнаду према уговору, а **Налогодавац** ће платити све додатне трошкове који настану услед околности наведених у претходном ставу овог члана.

Члан 20.

Шпедитер не одговара за садржину и тачност обавештења бродара, као и његовог агента у погледу кретања и доласка брода, а такође ни за обавештења осталих возара.

Шпедитер је дужан да контролише податке у вези са пословима који се обављају на броду приликом укрцаја или искрцаја робе, а нарочито податке у погледу

Force majeure is deemed to include any future circumstances beyond reasonable control of the parties that may arise, which permanently or temporarily render the performance of contractual obligations impossible. Force majeure may include natural disasters such as earthquakes, floods, avalanches, tsunamis, gale-force winds etc. Force majeure may also include social disturbances such as war, change of legal order, prohibition of imports, exports or sales of certain goods, prohibition of movement on certain transport routes imposed after the commencement of execution of an operations, a change in the applicable regulations which occurred after the commencement of execution of an operations etc.

Article 19

If, at any time, the operations of the **Freight Forwarder** are or may be influenced by any disturbances or risks of any kind, including the nature and properties of goods, which are not attributable to a fault or omission of the **Freight Forwarder** and which cannot be reasonably avoided, the **Freight Forwarder** may decide not to transport the goods under the relevant contracts and shall, where reasonably possible, make the goods or any part thereof available to **the Principal** at a place the **Freight Forwarder** considers safe and suitable and where the delivery can be made, at which point liability of the **Freight Forwarder** for such goods shall cease.

In any such case, the **Freight Forwarder** shall be entitled to consideration according to the contract, while the **Principal** shall pay any additional expenses which may arise due to the circumstances referred to in the foregoing paragraph of this Article.

Article 20

The **Freight Forwarder** shall not be liable for the content and accuracy of notifications obtained from the ship-owner and its agents concerning the voyage and arrival of the ship, or for the notifications obtained from other carriers.

The **Freight Forwarder** is obliged to control the data concerning the operations performed on the ship during loading and discharging of goods, especially those

обрачуна утрошеног времена за укрцај или искрцај.

Члан 21.

Дангубе транспортних средстава за пошиљке код којих је **Шпедитер** по транспортним документима прималац, а које нису настале доказаном кривицом **Шпедитера**, сноси **Налогодавац** с правом регреса према трећим лицима која су одговорна за дангубу.

concerning the calculation of the time spent on loading and discharge.

Article 21

Demurrage for the delay of a means of transport associated with consignments whose transport documents identify the **Freight Forwarder** as the consignee, where such demurrage has not arisen from a proven fault on the part of the **Freight Forwarder**, shall be borne by the **Principal**; however, the **Principal** shall have the right to claim compensation from third parties responsible for such demurrage.

ТРАНСПОРТНА И ПРОПРАТНА ДОКУМЕНТА

TRANSPORT AND ACCOMPANYING DOCUMENTS

Члан 12.

У погледу докумената потребних за транспорт робе **Шпедитер** се може послужити постојећим типским обрасцима који су уобичајени за поједине врсте транспорта. Уколико у овим обрасцима постоје клаузуле којима се умањује или искључује одговорност возара, а настане штетна последица, **Шпедитер** ни у ком случају не може бити одговоран.

Кад **Налогодавац** жели да искључи неке уобичајене клаузуле у превозним документима, он је у обавези да то изричито, писменим путем благовремено саопшти **Шпедитеру**.

Шпедитер је дужан да упозори **Налогодавца** ако услед искључења или додавања клаузула у транспортним документима могу очигледно настати штетне последице.

Члан 23.

Шпедитер није у обавези да испитује правоваљаност овлашћења доносиоца пропратних докумената, као ни потписника налога (диспозиције).

Шпедитер по примљеном налогу (диспозицији) не испитује да ли постоје законске или друге сметње за отпрему ствари, те да ли постоје увозна, извозна или транзитна ограничења и томе слично.

Евентуални трошкови настали због мањкавости наведених у претходним ставовима овог члана иду на терет **Налогодавца**.

Article 22

Regarding the documents required for the transport of goods, the **Freight Forwarder** may use the existing standard forms customary for certain types of transport. If such forms contain the clauses by which the liability of the carrier is reduced or excluded, and a harmful consequence occurs, the **Freight Forwarder** shall in no event be liable for such consequences.

Where the **Principal** wants to exclude certain standard clauses from the transport documents, it shall expressly notify the **Freight Forwarder** thereof in writing and in a timely manner.

The **Freight Forwarder** shall warn the **Principal** if it is evident that such exclusion or addition of clauses in transport documents may have harmful consequences.

Article 23

The **Freight Forwarder** shall not be required to examine the validity of the authorization given to the bearer of the accompanying documents, or of the signatory of the order (disposition).

After receipt of the order (disposition), the **Freight Forwarder** shall not examine whether there are any legal or other hindrances for the dispatch of goods or any import, export or transit restrictions etc.

Any possible costs arising from shortcomings referred to in previous paragraphs of this Article shall be borne by the **Principal**.

ИНСТРАДАЦИЈА

**SELECTION OF APPROPRIATE TRANSPORT ROUTE
AND MODE OF TRANSPORTATION**

Члан 24.

Кад диспозиција не садржи налог о превозном путу, превозном средству и начину на који треба робу отпремити, допремити или транзитирати до одредишног места, **Шпедитер** је овлашћен да одабере, односно комбинује могућности превоза, за које оцени да су најповољнији за **Налогодавца**.

Члан 25.

Кад се роба отпрема железницом, а **Налогодавац** је назначио само пребивалиште примаоца, без ознаке упутне станице, **Шпедитер** ће уколико није у могућности да благовремено прибави од **Налогодавца** потребна разјашњења, пошиљку упутити на ону станицу за коју оцени да је најповољнија за **Налогодавца**.

У случају из претходног става **Шпедитер** не одговара за избор станице.

Члан 26.

Шпедитер може појединачне пошиљке отпремити и у збирном транспорту, ако није примио другачији налог од **Налогодавца**.

О преузимању и/или отпреми робе **Шпедитер** је, ако то **Налогодавац** захтева, дужан да изда уобичајену шпедитерску потврду.

Члан 27.

Налогодавац ће у продајном уговору, а у складу са условима испоруке из тог уговора, обавезати свог партнера да се у погледу транспорта робе придржава упутстава која му буде давао овлашћени **Шпедитер**.

Article 24

Where the order contains no instructions concerning the transport route, means of transportation and shipping, delivery and transition of goods to its destination, the **Freight Forwarder** shall be authorized to choose or combine the solutions he evaluates to be the most favorable for the **Principal**.

Article 25

Where the goods are forwarded by rail and the **Principal** has indicated only the consignee's domicile, without indicating the station of destination, the **Freight Forwarder** shall, if the necessary explanations cannot be obtained from the **Principal** in time, forward the consignment to the station it believes to be the most favorable for the **Principal**.

In the case referred to in the foregoing paragraph, the **Freight Forwarder** shall not be responsible for the choice of the station.

Article 26

The **Freight Forwarder** may also forward individual consignments in groupage transport, if it has not received a different order from the **Principal**.

The **Freight Forwarder** shall, if so requested by the **Principal**, issue to the **Principal** the standard **Forwarder's** Certificate of Receipt as a proof of the dispatch and hand-over of goods.

Article 27

In the sales contract, the **Principal** shall, in accordance with the delivery terms stipulated in such contract, ensure that, with regard to the transport of the goods, its partner strictly follows the instructions given to the partner by the authorized **Freight Forwarder**.

ПРИСПЕЋЕ ОШТЕЋЕНЕ ПОШИЉКЕ,
ПОСТУПАК И ПРОЦЕНА НАДОКНАДЕ ШТЕТЕ

**ARRIVAL OF DAMAGED CONSIGNMENT,
THE PROCEDURE AND EVALUATION
OF DAMAGE COMPENSATION**

Члан 28.

Ако пошиљка стигне на одредиште видљиво оштећена или са видљивим колетарним мањком **Шпедитер** је дужан уколико заступа примаоца да без одлагања обавестити **Налогодавца** о мањку и/или оштећењу, као и о свим догађањима и околностима значајним за **Налогодавца**, те предузети све потребне мере ради очувања његових регресних права према трећим лицима.

Приликом утврђивања висине штете или мањка робе, њена вредност одређује се према актуелној цени робе или уколико таква цена не постоји, према важећој тржишној цени или уколико ни једна ни друга цена нису одређене, у обзир се узима номинална вредност робе исте врсте и квалитета.

Члан 29.

Ако **Шпедитер** сматра да у интересу **Налогодавца** треба предузети одређене радње, а не може претходно прибавити његово упутство или сагласност, овлашћен је да изврши те радње за рачун и на ризик **Налогодавца**.

Кад **Шпедитер** на неком претоварном месту заступа и пошиљаоца и примаоца дужан је са пажњом доброг привредника штитити интересе и једног и другог, обавештавајући их о свом раду.

Члан 30.

У случају Генералне хаварије (Енг. – General average) **Шпедитер** је дужан да чим пре обавестити **Налогодавца** о чињеницама за које је сазнао, а које се односе на његову робу.

Article 28

When a consignment arrives at the destination clearly damaged or with an evident deficiency in the number of packages, the **Freight Forwarder** shall, if it represents the consignee, inform the **Principal** without delay of such damage and/or shortage and of all events and circumstances of relevance for the **Principal**, and shall take all necessary measures to protect its right of recourse in relation to third parties.

When determining the amount of damage or shortage of goods, its value shall be determined according to the current price of such goods or, where such price is not available, according to the applicable market price or, if neither of those are available, according to the nominal value of goods of equivalent value and quality.

Article 29

If the **Freight Forwarder** considers that certain actions should be taken in the interest of the **Principal** but it cannot obtain the **Principal's** prior instructions or consent, the **Freight Forwarder** shall be authorized to take such actions for the account and at the risk of the **Principal**.

When at the place of transshipment the **Freight Forwarder** acts on behalf of both the consignor and the consignee, it shall protect the interests of both of them with the diligence of a good businessman and keep them informed of its work.

Article 30

In case of a General average, the **Freight Forwarder** shall inform the **Principal** as soon as possible of all facts it has become aware of, which relate to its goods.

РОКОВИ

DEDLINES

Члан 31.

Шпедитер је одговоран за рок отпреме или испоруке, само ако се на то изричито обавезао, па и онда у границама одговорности возара и других учесника у транспорту робе које ангажује у ту сврху.

Члан 32.

Шпедитер је дужан да у месту претовара робе поступа савесно и пажљиво, како би се претовар обавио на најповољнији начин по робу.

Шпедитер не одговара за сметње и закашњења у претовару робе које су последица пропуста превозника, претоварних и других организација или разлога више силе.

Шпедитер не одговара за неблаговремено постављање превозних средстава од стране возара, те за неблаговремено приспеће ствари услед застоја у саобраћају и других сметњи.

Article 31

The **Freight Forwarder** shall be responsible for the dispatch or delivery deadline only if it has expressly undertaken this obligation, but always within the limits of responsibility of the carrier and other participants in the transport of goods engaged for that purpose.

Article 32

At the place of transshipment, the **Freight Forwarder** shall act conscientiously and carefully to ensure that the transshipment is carried out in the best possible way.

The **Freight Forwarder** shall not be responsible for hindrances and delays in the transshipment of goods resulting from a fault on the part of the carrier, transshipment operators and other organizations involved, or force majeure.

The **Freight Forwarder** shall not be responsible for the untimely provision of the means of transportation by the carrier, nor for the untimely arrival of the goods due to traffic jams and other difficulties.

ПРЕГЛЕД ПАКОВАЊА

INSPECTION OF PACKAGING

Члан 33.

Налогодавац, односно његов партнер-испоручилац дужан је да робу пакује према њеној природи и обележјима, те према потребама превозног пута и превозног средства.

Шпедитер не одговара за последице које би настале ако се **Налогодавац**, односно његов партнер не придржавају одредаба продајног уговора којим су дефинисане врсте и начини паковања робе.

Ако **Шпедитер** уочи да роба није запакована, обележена или није спремна за превоз на исправан начин, дужан је да упозори **Налогодавца** на све уочене недостатке и да предузме даље кораке и поступке према његовом писаном налогу. Уколико се ради о транспорту опасне робе **Шпедитер** је дужан да писмено упозори **Налогодавца** да испоручилац или он предузме прописане одговарајуће заштитне мере.

Article 33

The **Principal** or its partner/supplier shall pack the goods as appropriate taking into account their nature, characteristics and the requirements of the route and means of transportation.

The **Freight Forwarder** shall not be responsible for any consequences resulting from failure by the **Principal** or its partner to comply with the provisions of the sales contract defining the type and the manner of packaging the goods.

If the **Freight Forwarder** notices that the goods are not properly packed, marked or not prepared for transport, the **Freight Forwarder** shall inform the **Principal** of all such identified deficiencies and undertake further steps according to the **Principal's** written order. In case of transport of hazardous goods, the **Freight Forwarder** shall inform the **Principal** in writing that the supplier or the **Principal** should undertake the relevant statutory protective measures.

**УЗОРКОВАЊЕ, КВАНТИТАТИВНА И
КВАЛИТАТИВНА КОНТРОЛА**

SAMPLING, CONTROL OF QUANTITY AND QUALITY

Члан 34.

Ако другачије није договорено **Шпедитер** преузима генерални терет само по броју комада, а робу у расутом стању према налогу **Налогодавца** или према транспортним документима, без одговорности за тежину, садржај, односно природу робе. Вагање, мерење и бројање ствари и колета врши се искључиво према писаном налогу **Налогодавца** или у случају очитог оштећења и мања робе, уз наплату трошкова и додатних накнада.

Шпедитер може узорковати робу, радити квантитативну и квалитативну контролу робе самостално или ангажовањем организација и агенција које су специјализоване за те послове. Ангажовање контролних кућа иде на терет и трошак **Налогодавца**.

Члан 35.

Шпедитер узима и отпрема узорке према писаном или усменом налогу (диспозицији) **Налогодавца**. Трошкове узимања узорака, отпреме и додатних накнада сноси **Налогодавац**.

Шпедитер је одговоран само за узимање узорака из партије робе која му је назначена.

Члан 36.

Квалитативна контрола врши се искључиво према писаном налогу **Налогодавца**. Уколико не поседује сопствене капацитете за утврђивање квалитета робе **Шпедитер** је дужан да у договору са **Налогодавцем** ангажује контролну кућу.

Уколико **Налогодавац** нема уговор са одређеном контролном кућом **Шпедитер** може **Налогодавцу** да предложи контролну кућу са којом има добру пословну сарадњу или за коју сматра да је најадекватнија за извршење датог посла. **Налогодавац** има обавезу да писаним налогом потврди ангажовање предложене контролне куће.

Article 34

Unless otherwise agreed, the **Freight Forwarder** shall take general cargo consignments according to the number of packages only, and bulk cargos according to the order given by the **Principal** or indicated in the transport documents, without any responsibility of the **Freight Forwarder** for the weight, content, or nature of the goods. Weighing, measuring and counting of items and parcels shall be performed exclusively pursuant to a written order of the **Principal** or in case of evident damage or deficiency in the quantity, with collection of costs and additional consideration.

The **Freight Forwarder** may sample goods and perform control of quantity and quality of goods itself or may hire an organization or and agency specialized for such tasks. The costs of hiring an inspection company shall be borne by the **Principal**.

Article 35

The **Freight Forwarder** shall take samples and dispatch them pursuant to the written or oral order (disposition) of the **Principal**. The costs of sampling, sample dispatch and additional consideration shall be borne by the **Principal**.

The **Freight Forwarder** shall be responsible only for taking samples from the lot of the consignment that has been indicated for such action.

Article 36

Qualitative control shall be performed exclusively pursuant to the written order of the **Principal**.

If it has no quality control facilities of its own for the goods, the **Freight Forwarder** shall hire an inspection company in agreement with the **Principal**.

If the **Principal** does not have an executed contract with any inspection company, the **Freight Forwarder** may suggest to the **Principal** an inspection company with which it has had good business cooperation or which it considers to be best suited for the task. The **Principal** shall have a duty to verify in writing the hiring of the suggested inspection company.

ЦАРИНСКО ЗАСТУПАЊЕ

CUSTOMS AGENCY

Члан 37.

Давањем налога (диспозиције) **Шпедитеру** за транспорт робе од стране **Налогодавца** не сматра се да је истовремено дат и налог за царинење, осим ако није изричито другачије уговорено.

У поступку царинења ствари Шпедитер наступа у име и за рачун **Налогодавца**.

Шпедитер подноси царинску декларацију на основу података и докумената добијених од **Налогодавца**, односно његовог пословног партнера који су одговорни за њихову исправност.

Шпедитер не сноси одговорност, уколико се подаци не слажу са стварним стањем.

У случају из става 4. овог члана **Налогодавац** је дужан да надокнади **Шпедитеру** проузроковану штету насталу повећањем царинских и других дажбина, као и запређеним казнама надлежних државних органа.

За обављање послова царинског заступања **Шпедитер** има право на посебну накнаду.

Налог за царинење ствари не садржи обавезу **Шпедитера** да плати царинске дажбине за рачун **Налогодавца**. Плаћање царинских и других дажбина је искључиво предмет уговора или договора између **Налогодавца** и **Шпедитера**.

Шпедитер може дати своју царинску гаранцију са одложеним роком плаћања царинских и других дажбина само по писаном налогу (диспозицији) **Налогодавца** или ако је тако предвиђено уговором о пословно-техничкој сарадњи.

Article 37

An order (disposition) for transport of goods given to the **Freight Forwarder** by the **Principal** shall not be deemed to constitute also an order for customs clearance, unless expressly agreed otherwise.

In the customs clearance procedure, the **Freight Forwarder** shall act on behalf and for the account of the **Principal**.

The **Freight Forwarder** shall file a customs declaration on the basis of data and documents received from the **Principal** or its business partner responsible for its correctness.

The **Freight Forwarder** shall not be held responsible if the data do not correspond to the actual state.

In the case referred to in paragraph 4 of this Article, the **Principal** shall compensate the **Freight Forwarder** for any damage caused by an increase in customs duties and other levies, as well as any fines that may be imposed by the relevant state authorities.

The **Freight Forwarder** shall be entitled to special compensation for performing customs agency services.

The customs clearance order shall not impose a duty on the **Freight Forwarder** to pay customs fees for the account of the **Principal**. Payment of customs and other fees shall exclusively be subject to a contract or agreement between the **Principal** and the **Freight Forwarder**.

The **Freight Forwarder** may provide its customs guarantee for the delayed payment of customs duties and other taxes only pursuant to a written order (disposition) of the **Principal** or if provided by a business and technical cooperation agreement.

Налогодавац се обавезује да ће све царинске и других дажбине измирити унутар законски предвиђеног рока трајања гаранције, а за било које кашњење сматраће се одговорним и у обавези је да надокнади сву штету **Шпедитеру** укључујући како затезне камате, тако и протесте гаранције код пословних банака **Шпедитера**.

Шпедитер одређује место царињења када оно у диспозицији **Налогодавца** није одређено или је условљено прописима, расписима и уредбама надлежних царинских органа.

The **Principal** undertakes to pay all customs duties and other taxes within the statutory term of validity of the customs guarantee and shall be held responsible for any delay and liable to compensate the **Freight Forwarder** for any charges it may have incurred, include both default interest and protest guarantees obtained by the **Freight Forwarder** from commercial banks.

The **Freight Forwarder** shall determine the place of customs clearance if it is not specified in the disposition issued by the **Principal** or if its choice is determined by regulations, announcements and ordinances of customs authorities.

ОСИГУРАЊЕ РОБЕ У ТРАНСПОРТУ

INSURANCE OF GOODS IN TRANSPORT

Члан 38.

Шпедитер осигурава робу у транспорту по изричитом налогу (диспозицији) **Налогодавца** за сваку појединачну отпрему или ако је тако договорено на тзв. Лист покрића (Енг. Cover note). Уношење вредности пошиљке у диспозицији није довољна сама по себи да би се сматрала налогом за осигурање. Осигурањем једне пошиљке не настаје обавеза **Шпедитера** да осигурава све касније пошиљке. Приликом давања налога за осигурање робе у транспорту **Налогодавац** има изричиту обавезу да наведе осигурану суму, као и ризике против којих осигурава робу током транспортног процеса.

Кад налог за осигурање не садржи посебне ризике које треба покрити осигурањем, **Шпедитер** је дужан покрити само основне транспортне ризике.

Ако **Налогодавац** није дао налог за осигурање или је дао налог за делимично покриће ризика, штетне последице које би услед тога настале падају искључиво на терет **Налогодавца**.

Сва закључена осигурања подлежу уобичајеним изузецима и условима полиса осигуравајућих друштава или заступника осигурања који преузима ризик.

Article 38

The **Freight Forwarder** shall insure the goods in transport on the basis of an express order (disposition) of the **Principal** for each individual shipment or, if so agreed, by the so-called Cover Note. The fact that the value of the consignment is indicated in the disposition itself shall not be sufficient to constitute an order for insurance. Insurance by the **Freight Forwarder** of one consignment shall not create an obligation for the **Freight Forwarder** to ensure all subsequent consignments. When giving the order for insurance of goods in transport, the **Principal** shall explicitly specify the insured amount, as well as risks against which goods are insured during the transport process.

If the insurance order does not contain risks which should be covered by insurance, the **Freight Forwarder** shall cover only basic transport risks.

If the **Principal** has not provided the insurance order or has provided the order for partial covering of risks, any harmful consequences arising therefrom shall be exclusively at the expense of the **Principal**.

Any purchased insurance shall be subject to the common exclusions and terms and conditions of insurance policies offered by insurance companies or the insurance agent who accepts the risk.

НАКНАДА ЗА УСЛУГЕ И НАКНАДА ТРОШКОВА

**FEEES FOR SERVICES AND COMPENSATION
OF COSTS**

Члан 39.

Шпедитер има право на накнаду за своје услуге, као и накнаду својих трошкова.

Накнада се утврђује уговором, а ако накнада није уговорена, плаћа се накнада одређена тарифом или неким другим општим актом, а у недостатку овога, накнаду одређује суд.

Налогодавац остаје у обавези према **Шпедитеру** и када га упути да своје накнаде и трошкове наплати од трећих лица које **Налогодавац** именује.

Шпедитер за своје услуге извршене иностраном **Налогодавцу** има право на накнаду за своје услуге и накнаду свих трошкова у валути земље у којој **налогодавац** има своје седиште (уколико је валута те земље на списку валута Народне банке Србије) или према договору у некој другој изабраној валути.

Када **Шпедитер** пре истека прописаног рока по међународним конвенцијама и позитивним прописима добије образложено задужење за разлику између претходно обрачунатих и стварних трошкова, **Шпедитер** има право на надокнаду таквих трошкова.

Забрана и друге мере не утичу на права **Шпедитера** према **Налогодавцу**, па му и у оваквим случајевима сва његова права на накнаду остају непромењена.

Рачун који је издао **Шпедитер**, ако није другачије уговорено или договорено, доспева на наплату у складу са роком плаћања исказаном на рачуну. Приговор на рачун може се поднети у року од пет (5) радних дана од дана његовог пријема код **Налогодавца**.

Рачун може бити послат и електронском поштом, а време за приговор од пет (5) радних дана тече од датума његовог слања електронском поштом или пет (5) радних дана од његовог пријема код **Налогодавца**, уколико је тако договорено.

Article 39

The Freight Forwarder shall be entitled to a fee for its services and to compensation of its costs.

The fee shall be determined on the basis of a contract, and if the fee is not contracted, the fee specified by the tariff or by another general enactment shall be paid, and failing this, the fee shall be determined by a court.

The **Principal** shall remain liable to the **Freight Forwarder** even if the **Freight Forwarder** has been instructed by the Principal to collect its fees and costs from third parties designated by the **Principal**.

For services provided to a foreign **Principal**, the **Freight Forwarder** shall be entitled to fee for its services and compensation of its costs in the currency of the country where such **Principal's** head office is located (if such currency is included in the list of currencies of the National Bank of Serbia), or, if so agreed, in another chosen currency.

When the **Freight Forwarder** receives a request to pay the difference between the previously calculated and actual costs with a detailed explanation before expiry of the set time limit under international treaties and positive regulations, the **Freight Forwarder** shall be entitled to compensation of such costs.

No rights of the **Freight Forwarder** towards the **Principal** shall be affected by any bans or other measures, and the former's right to consideration and compensation shall at all times remain unaffected.

Unless provided otherwise by a contract or agreement, invoices issued by the **Freight Forwarder** shall be payable in accordance with time limits specified in invoices. Any objections to invoices can be submitted within five (5) working days of the date of receipt of invoices by the **Principal**.

Кад се приговором оспорава само део износа из рачуна, неспорни део мора бити плаћен у унутар рока од осам (8) календарских дана од дана пријема рачуна.

Када **Шпедитер** у извршењу налога унапред уложи сопствена средства има право на посебну провизију за сва ангажована средства, чија се висина утврђује тарифом или понудом, односно посебним уговором са **Налогодавцем**.

Када је уговором о услугама шпедиције одређена једна укупна свота (комплетан форфетни став за све фазе логистике) за извршење целокупног налога, она обухвата комплетну накнаду за све услуге, као и надокнаду свих осталих трошкова насталих током извршења договорене услуге.

Invoices may also be sent by e-mail, and time limit for objection of five (5) working days shall start from the date of submission of an invoice by e-mail or five (5) working days of its receipt by the **Principal**, if so agreed.

If such objection refers to a part of the amount in the invoice only, the undisputed portion thereof shall be payable within eight (8) calendar days of the date of receipt of the invoice.

Where, in the execution of an order, the **Freight Forwarder** advances its own funds, the **Freight Forwarder** shall be entitled to special commission for all such funds used, the amount of which shall be determined on the basis of the tariff or the offer, or by a special contract with the **Principal**.

When the freight forwarding agreement provides for a lump-sum amount (a full forfait rate for all stages of the logistics) for the execution of the entire order, it shall constitute full fees for all services, including compensation for any other expenses incurred in the provision of the agreed service.

ОДГОВОРНОСТ ШПЕДИТЕРА

FREIGHT FORWARDER'S LIABILITY

Члан 40.

Шпедитер је дужан да у свакој прилици поступи како то захтевају интереси **Налогодавца** и то с пажњом доброг привредника.

Одговорност **Шпедитера** је строго ограничена на евентуални физички губитак или оштећење пошилке. Све друге врсте губитака или оштећења искључују се, а то се нарочито односи на губитак зараде, прихода, камата, будућих послова, додатних плаћања (royalty) било да је такав губитак или штета посебна или индиректна.

Шпедитер је одговоран ако пропусти да уложи одговарајући труд и не предузме оптимално расположиве мере у пружању шпедитерских услуга. У том случају **Налогодавац** има право на надокнаду штете на роби.

Шпедитер није одговоран за дела или пропусте трећих страна, као што су возари, складиштари, лучки оператери и други шпедитери, и други не наведени, осим ако сам **шпедитер** није показао потребну пажњу у избору, давању инструкција или надзору тих трећих лица.

У осталим случајевима **Шпедитер Налогодавцу** одговара за избор возара, те за избор других лица са којима је у извршењу налога закључио уговор (транспорт, претовар, складиштење робе, царинско посредовање и сл.), али не одговара и за њихов рад. У случају евентуалне штете настале радом других лица, **Шпедитер** је дужан да предузме све потребне мере ради осигурања **Налогодавчевог** права на праведну накнаду штете.

Шпедитер који извршење целокупног налога повери другом **Шпедитеру** уместо да га сам изврши, одговара за његов рад.

Ако **Шпедитер** обавља сам и друге послове обухваћене налогом, обичајима или Посебним узансама, има права и обавезе које произилазе из такве врсте послова.

Article 40

The **Freight Forwarder** shall act in any situation in the interest of the **Principal** and with the diligence of a good businessman.

The **Freight Forwarder's** liability shall be strictly limited to a possible physical loss or damage of the consignment. All other forms of loss or damage shall be excluded, including in particular loss of profit, income, interest, future work and royalties, whether such loss or damage is special or indirect.

The **Freight Forwarder** shall be liable if it fails to make appropriate efforts and if it fails to take optimum available measures when providing **freight forwarding** services. In such case, the **Principal** shall be entitled to compensation of damage to the goods.

The **Freight Forwarder** shall not be liable for act or omissions of third parties, such as carriers, warehousing companies, port operators and other **freight forwarders**, as well as others not listed here, unless the **Freight Forwarder** failed to demonstrate due care in the choice, provision of instructions to or supervision of those third parties.

In other cases, the **Freight Forwarder** shall be liable to the **Principal** for the choice of carriers and other persons with whom it has entered into contracts in the execution of the order (transport, reloading, storage of goods, customs agency etc.), but shall not be liable for their work. In case of possible damage resulting from the work of other persons, the **Freight Forwarder** shall undertake all necessary measures to secure the **Principal's** right to just compensation of damage.

The **Freight Forwarder** which entrusts the execution of the entire order to another **Freight Forwarder**, instead of performing the work itself, shall be liable for the work of such other **Freight Forwarder**.

Ако налог садржи изричито или прећутно овлашћење **Шпедитеру** да повери извршење налога другом **Шпедитеру** или ако је то очигледно у интересу **Налогодавца**, **Шпедитер** одговара само за његов избор, осим у случају ако је преузео одговорност и за његов рад.

Шпедитер одговара за број комада, као и за ознаке колета, само уколико су видљиве. **Шпедитер** не одговара за тежину, кубатуру, квалитет, садржај и вредност ствари.

Сматра се да је услуга **Шпедитера** исправно извршена, ако је пошиљка даље отпремљена у оном стању у којем је и примљена.

Шпедитер не одговара за штету насталу услед више силе или својства самих ствари.

Шпедитер не одговара за нетачно обрачунате возарине, као и царинске и друге јавне дажбине. **Шпедитер** је дужан да поднесе рекламацију само ако **Налогодавац** то изричито тражи. У том случају **Налогодавац** је дужан да преда **Шпедитеру** транспортна, царинска и друга документа, потребна за подношење рекламације. **Шпедитер** је дужан да отпреми **Налогодавцу** документа у року од три дана по њиховом пријему.

Шпедитер може, уколико је то објективно могуће да по захтеву **Налогодавца** поднесе одштетни захтев и да води спор против лица са којима је закључио уговор у извршавању налога за шпедитерске услуге.

Сви трошкови таквог спора иду на трошак, рачун и ризик **Налогодавца**.

Where the **Freight Forwarder** also performs other operations required under the order, customary practices or the Special Trade Customs, it shall have all rights and duties arising from such tasks.

If the order contains an explicit or implicit authorization for the **Freight Forwarder** to entrust the execution of the order to another **Freight Forwarder**, or if it is obviously on the interest of the **Principal**, the **Freight Forwarder** shall be liable only for the choice of such other **Freight Forwarder**, unless it has also assumed responsibility for the work of the other **Freight Forwarder**.

The **Freight Forwarder** shall be liable for the number of items and marks of parcels, provided they are visible. The **Freight Forwarder** shall not be liable for the weight, cubage, quality, content and value of items.

The **Freight Forwarder's** service shall be considered properly performed if the consignment has been forwarded in the same condition as received.

The **Freight Forwarder** shall not be liable for any damage attributable to force majeure or the nature of goods.

The **Freight Forwarder** shall not be held liable for incorrectly calculated freight, customs and other public duties. The **Freight Forwarder** shall make a complaint only if expressly requested to do so by the **Principal**. In such case, the **Principal** shall furnish the **Freight Forwarder** with all transport, customs and other documents necessary for making the complaint. The **Freight Forwarder** shall send documents to the **Principal** within three days of the date of their receipt.

The **Freight Forwarder** may, if it is objectively possible, to claim damages on the **Principal's** request and conduct a litigation against the persons with whom it has entered into a contract during the performance of the order for forwarding services. All expenses of such dispute shall be for the expense, for the account and at the risk of the **Principal**.

Члан 41.

Шпедитер је одговоран као **налогодавац** не само када он обавља превоз својим превозним средствима, већ и ако, издавањем сопствених транспортних докумената да усмену или прећутну сагласност да преузима одговорност возара (уговорни возар).

Шпедитер се неће сматрати одговорним као возар ако **Налогодавац** добије транспортни документ који је издала нека друга особа, а не **Шпедитер**, и ако у одређеном року не успе да оствари да **Шпедитер** буде одговоран као возар у сваком случају.

Код осталих услуга осим превоза робе, као што су складиштење, манипулација, паковање или дистрибуција робе, као и додатне услуге у вези са горе наведеним, **Шпедитер** ће бити одговоран као **налогодавац**:

- када он врши те услуге користећи сопствене просторије или раднике и
- ако је усмено или прећутно преузео одговорност као Налогодавац.

Члан 42.

Шпедитер ни у ком случају неће бити одговоран за:

- Робу велике вредности или опасну робу, осим у случају ако је та роба декларисана Шпедитеру као таква у време закључења уговора,
- Губитак настао због кашњења испоруке, осим ако другачије није договорено у писаној форми,
- индиректан губитак или губитак који је његова последица као што је, између осталог, губитак профита и губитак тржишта.

Article 41

The Freight **Forwarder** shall be liable as the **Principal** not only when it performs the transport using its own means of transport, but also if, by issuing its own transport documents, it orally or tacitly accepts the liability of the (contractual carrier).

The **Freight Forwarder** shall not be held liable as the carrier if the **Principal** obtains a transport document issued by a person other than the **Freight Forwarder** and if it fails to arrange within a specified period that the **Freight Forwarder** is considered liable as the carrier in any case.

In the case of services other than goods transport, including warehousing, handling, packaging or distribution of goods, as well as any additional services in connection with the foregoing, the **Freight Forwarder** shall be liable as the **Principal**:

- When it provides such services using its own premises or workers, and
- If it orally or tacitly accepted the liability as the Principal.

Article 42

The **Freight Forwarder** shall in no case be liable for:

- High-value goods or hazardous goods, except where such goods were declared to the Freight Forwarder as such at the time of execution of the contract,
- Any loss incurred as a result of delayed delivery, unless agreed otherwise in writing,
- Indirect or consequential loss, including but not limited to lost profits and lost markets.

**COMPLAINTS, PRINCIPAL'S CLAIMS
AND LEGAL ACTION, TIME LIMITS**

Члан 43.

Када је у питању рекламација на преузету количину робе и уколико одговорна особа **Налогодавца** која је овлашћена да прими робу која му је предата не уручи **Шпедитеру** у писаној форми обавештење о губитку или оштећењу робе са тачно назначеном општом природом таквог губитка или оштећења, односно Записник или Одштетни захтев, сматраће се да је роба испоручена по правилном редоследу и у добром стању.

Тамо где тај губитак или оштећење нису очигледни, исти принцип ће бити примењен уколико писано обавештење није уручено унутар седам (7) радних дана од дана када је роба предата особи овлашћеној да је преузме.

Уз такав Записник о губитку или оштећењу робе **Налогодавац** је дужан да приложи и Записнике надлежних државних органа, као и званичне Записнике од стране возара који је превезао ту робу.

Члан 44.

Сваки одштетни захтев који **Налогодавац** упути **Шпедитеру** у вези било које услуге пружене **Налогодавцу** или коју је **Шпедитер** преузео да обави, мора бити у писаној форми и уручен **Шпедитеру** унутар четрнаест (14) радних дана од датума када је **Налогодавац** постао или требало да постане свестан догађаја или случаја на основу кога тражи одштету.

Сваки захтев који се не напише и не пошаље као што је наведено у претходном ставу овог члана сматраће се неважећим и потпуно неприхватљивим, осим када Налогодавац може да докаже да је било немогуће да испоштује овај рок, као и да је написао захтев чим је био у разумној могућности да то уради.

Article 43

If a complaint is made in connection with the accepted quantity of goods and if the responsible officer the **Principal** authorized to accept the goods delivered to him fails to provide to the **Freight Forwarder** written notice of lost or damaged goods with clearly specified general nature of such loss or damage, i.e. a Record or a Damage Claim, it shall be considered that the goods have been delivered in proper order and in good condition.

Where such damage or loss is not immediately visible, the same principle shall apply if written notice is not provided within seven (7) business days of the date when the goods were handed over to the authorized officer for acceptance.

With such Record of Lost or Damaged Goods, the **Principal** must enclose Records made by the responsible state authorities, as well as official Records made by the carrier who transported the goods.

Article 44

Any damage claim made by the **Principal** to the **Freight Forwarder** in connection with any service provided to the **Principal** or any service the Freight Forwarder undertook to provide must be in writing and must be provided to the **Freight Forwarder** within fourteen (14) business days of the date when the **Principal** became or should have become aware of the event or case for which it claims damages.

Any claim not written and sent as specified in the foregoing paragraph of this Article shall be considered invalid and completely unacceptable, except where the **Principal** can demonstrate that it was impossible to comply with the time limit and that it wrote such claim as soon as it was reasonably possible.

Члан 45.

Шпедитер ће, осим уколико није другачије договорено, бити ослобођен сваке одговорности према **Налогодавцу** по овим Посебним узансама осим уколико се захтев или тужба не поднесе у року од шест (6) месеци после испоруке робе, или до датума када неиспоручење робе даје право примаоцу да сматра робу изгубљеном.

Што се тиче свих других губитака, осим губитка или оштећења робе, период од шест (6) месеци се рачуна од дана када је **Шпедитер** пропустио да одговори на захтев.

Article 45

Unless agreed otherwise, the **Freight Forwarder** shall be free from any liability to the **Principal** under these Special Trade Customs if a claim or legal action is not filed within six (6) months of delivery of the goods or of the date when the recipient became entitled to consider the goods lost due to failed delivery.

As regards any losses other than loss of or damage to the goods, the period of six (6) months shall commence on the day when the **Freight Forwarder** failed to reply to a claim.

ОДГОВОРНОСТ НАЛОГОДАВЦА

PRINCIPAL'S LIABILITY

Члан 46.

Када **Шпедитер**, у случају непредвиђених околности поступа у најбољем интересу **Налогодавца**, додатне трошкове сноси **Налогодавац**.

Цео износ који **Шпедитер** потражује **Налогодавац** треба да уплати без икаквих попушта или одлагања, било да је у питању надокнада на основу захтева, контра-захтева или поравнања.

Члан 47.

Налогодавац је дужан да **Шпедитеру** гарантује тачност свих података о роби који се односе на врсте, количине, врсте паковања, специфичности које су везане за транспорт или складиштење, евентуалне степене опасности, итд. Ови подаци, такође се односе и на вредност робе, као и на све евентуалне забране промета или транспорта те робе.

Сматраће се да је **Налогодавац** загарантовао тачност **Шпедитеру** оног тренутка када је **Шпедитер** преузео робу. **Налогодавац** је дужан да предочи **Шпедитеру** све појединости које се односе на општу природу робе, њену маркацију, број, тежину, запремину, као и количину. Такође је у обавези да нагласи да је роба опасног карактера, уколико јесте и у том случају дужан је да **Шпедитеру** достави све податке о опасности као што је УН број, класа опасности, MSDS, као и друге прописане и уобичајене податке потребне за безбедан транспорт опасне робе.

Члан 48.

Налогодавац ће бити потпуно одговоран **Шпедитеру** за сваки губитак или штету, као и трошкове и издатке који произилазе из нетачних и непотпуних информација или инструкција или услед преузимања робе од стране **Налогодавца** или било којег другог правног и физичког лица која обавља посао у његово име, или било које друге особе којој **Шпедитер** може постати одговоран. Ово се такође односи и на робу која је изазвала смрт или личне повреде, оштећење имовине, загађење животне средине или било коју другу

Article 46

When the **Freight Forwarder**, in the event of unforeseen circumstances, acts in the best interest of the **Principal**, all expenses shall be borne by the **Principal**.

The **Principal** shall pay the full amount claimed by the **Freight Forwarder** without any omission or delay, whether it is compensation pursuant to a claim, a counter-claim or settlement.

Article 47

The **Principal** shall guarantee to the **Freight Forwarder** accuracy of all information about the goods relating to the types, quantities, types of packaging, specific aspects concerning transport or storage, degree of hazardousness where applicable etc. This information shall also include the value of the goods, as well as any bans on the sale or transport of such goods.

It shall be deemed that the **Principal** guaranteed to the **Freight Forwarder** that the information is accurate at the time when the **Freight Forwarder** accepted the goods. The **Principal** shall present to the **Freight Forwarder** all particulars concerning the general nature of the goods and its marking, number, weight, volume and quantity. It must also emphasize that the goods are hazardous where applicable, in which case it shall provide the **Freight Forwarder** with all data on the hazard, including the UN number, the hazard class, the MSDS, as well as other statutory and common data required for the safe transport of hazardous goods.

Article 48

The **Principal** shall be fully liable to the **Freight Forwarder** for any loss or damage, as well as for any expenses and outlays resulting from inaccurate and incomplete information or instructions or from acceptance of the goods by the **Principal** or any other legal entity or natural person acting on its behalf or any other person to whom the **Freight Forwarder** may become liable. This shall also apply to goods which case death or personal injury, damage to property, environment pollution or any other

врсту губитка.

Члан 49.

Налогодавац нема право на потраживања према **Шпедитеру** уколико је везано за губитак или оштећење робе које је изазвано проглашењем „Генералне хаварије“ (енг. „General average“) и има обавезу да обезбеди **Шпедитеру** сигурност коју он може захтевати у вези са тим.

Члан 50.

Уколико је уговором или усменим договором, усаглашено девизно плаћање у званичним валутама које признаје Народна банка Србије (наведеним у понуди), плаћање увек мора бити у укупном износу исказаном на рачуну на терет Налогодавца без умањења банкарских трошкова.

type of loss.

Article 49

The **Principal** shall not be entitled to make a claim to the **Freight Forwarder** if it pertains to the loss or damage to goods caused by the declaration of General average and shall give the Freight Forwarder any assurance it may demand in that regard.

Article 50

If it is stipulated by contract or oral agreement that payment is to be made in official currencies recognized by the National Bank of Serbia (and such currencies are stated in the quotation), payment must always be made in the full amount stated on the invoice and debited to the Principal without any deduction for bank fees.

ОБАВЕЗА ОСЛОБАЂАЊА ОДГОВОРНОСТИ ШПЕДИТЕРА

**DUTY TO RELEASE FREIGHT FORWARDER
FROM LIABILITY**

Члан 51.

Налогодавац је у обавези да ослободи **Шпедитера** одговорности која превазилази и/или није у складу са одредбама утврђеним у поглављу XVI Посебних узанси.

Article 51

The **Principal** shall release the **Freight Forwarder** from any liability that exceeds and/or contravenes the provisions of Chapter XVI of the Special Trade Customs.

ЗАЛОГА И ЗАДРЖАВАЊЕ РОБЕ

LIEN AND RETENTION

Члан 52.

Ради осигурања наплате својих потраживања насталих у вези са уговором о шпедитеским услугама **Шпедитер** има право залогe и задржавања на роби предатој ради отпремања и у вези са отпремањем, све док је држи или док поседује исправу помоћу које може са таквом робом располагати.

Ради обезбеђења наплате својих потраживања насталих по основу пружања услуга складиштења робе, било да се ради о складиштењу царинске или робе која не подлеже царињењу, **Шпедитер** има право залогe на ускладиштеној роби, те уколико **Налогодавац** не измири у року доспелости своје обавезе настале по основу складиштења робе, **Шпедитер** ће га писаним путем позвати да своје обавезе измири и упозорити га да ће своје потраживање намирити продајом робе на јавној продаји, односно по тржишној или берзанској цени уколико роба има тржишну или безанску цену, уколико своје обавезе не измири у року од 8 дана од пријема упозорења.“

Кад је у извршењу шпедитерских услуга суделовао и други **Шпедитер**, он је дужан да се брине о наплати потраживања, те о остварењу права залогa претходних **Шпедитера**.

Ако други **Шпедитер** исплати потраживања претходног **Шпедитера** према **Налогодавцу**, та потраживања и **Шпедитерова** права залогe прелазе на њега. То исто бива ако други **Шпедитер** исплати потраживања возара.

Члан 53.

Кад је по диспозицији **Налогодавца** роба стављена на располагање трећем лицу или треба да се преда трећем лицу, **Шпедитер** се може користити правом залогe за потраживања према трећим лицима само ако је потраживање у вези са робом коју **Шпедитер** држи по поменутом основу.

Article 52

In order to secure the collection of its claims arising from the **freight forwarding** contract, the **Freight Forwarder** shall have the right of lien and retention of goods handed over for forwarding and in relation to forwarding, while it keeps them in its possession or while it is in possession of the document entitling it to dispose of such goods.

In order to secure the collection of its claims arising from the provision of warehousing services, whether the warehoused goods are bonded or exempted from customs duty, the **Freight Forwarder** shall have the right of lien on the warehoused goods, and if the **Principal** fails to pay on time its liabilities arising from warehousing of the goods, the **Freight Forwarder** shall demand of it in writing to fulfil its obligations and shall warn it that it may settle its claim by publicly auctioning the goods, or by selling them at the market price or the stock exchange price, if the goods have a market price or a stock exchange price, if it fails to fulfil its obligations within 8 days of receipt of such warning.

If another **Freight Forwarder** participated in the provision of forwarding services, it shall take care of collecting the claims and exercise of the right of lien of the previous **forwarding forwarders**.

If another **Freight Forwarder** pays off claims of the previous **Freight Forwarder** to the **Principal**, such claims and the **Freight Forwarder's** right of lien shall be transferred to it. The same shall apply if the other **Freight Forwarder** pays off the carrier's claims.

Article 53

When, under the **Principal's** disposition, the goods have been placed at the disposal of a third party or are to be delivered to a third party, the **Freight Forwarder** may use lien for its claims against third parties only if such claims refer to the goods held by the **Freight Forwarder** on the aforesaid basis.

ПРИМЕНА ПОСЕБНИХ УЗАНСИ

APPLICATION OF SPECIAL TRADE CUSTOMS

Члан 54.

Евентуалне тужбе против **Шпедитера** могу бити поднете пред месно надлежним судом према месту седишта **Шпедитера**, осим уколико није другачије уговорено.

Члан 55.

Ове Посебне узансе ће се примењивати у мери у којој нису у супротности са важећим законима и одредбама међународних конвенција.

Article 54

Any legal action against the **Freight Forwarder** may be filed with the court of local jurisdiction, determined according to the place of establishment of the **Freight Forwarder**, unless agreed otherwise.

Article 55

These Special Trade Customs shall apply to the extent that they are not contrary to the applicable laws and the provisions of international conventions.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

A blurred background image showing several pens and pencils in various colors (orange, blue, red, purple) lying diagonally across the frame. The focus is soft, creating a bokeh effect.

TRANSITIONAL AND FINAL PROVISIONS

Члан 56.

Даном почетка примене ових Посебних узанси престају да важе Општи услови пословања међународних логистичара и шпедитера Србије објављени ("Службени гласник Републике Србије" бр. 105/2008).

Члан 57.

Ове Посебне узансе примењиваће се по истеку осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

Article 56

On the date when these Special Trade Customs take effect, the General Terms and Conditions for Business Operations of International Logistics and Forwarding Companies of Serbia published in the Official Gazette of the Republic of Serbia No. 105/2008 shall be superseded and extinguished.

Article 57

These Special Trade Customs shall take effect on the eighth day of their publication in the Official Gazette of the Republic of Serbia.

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ
CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY OF SERBIA

Удружење за саобраћај / Association of transport
saobracaj@pks.rs
www.pks.rs